

POZBIERAC (24) *vb pf*

o oraz a jasne, e pochylone.

inf pozbierać (2). ◇ *fut* 3 sg pozbiérã (1). ◇ 1 *pl* pozbiérãmy (1). ◇ 3 *pl* pozbiérãją (2). ◇ *praet* 3 sg *m* pozbiérãł (5). ◇ 3 *pl m pers* pozbiérãli (1). ◇ *imp* 2 *pl* pozbiérãjcie (2). ◇ *con* 2 sg *m* by pozbiérãł (1). ◇ 1 *pl m pers* byśmy pozbiérãli (2). ◇ 2 *pl m pers* byście pozbiérãli (1). ◇ 3 *pl m pers* by pozbiérãli (1). ◇ *impers praet* pozbiérãno (2). ◇ *part praet act* pozbiérãwszy (3).

Sł stp, Cn brak, Linde XVIII w.

1. Zebrać wiele z wielu różnych miejsc; *congregare Vulg; accipere, capere, colligere PolAnt* [co (19), kogo (1) (*pl a. sg w funkcji pl*)] (20) : A chłop sie w ten czas ocucił/ Bo go był w nos orzech łuczył: Drugie ná ziemi pozbierał/ Wziãwŝy pudło precz fte wezbrał. *BierEz* Q3v; *LibMal* 1547/129; Pozbierãią teŝ wŝytki naczynia ktoremi posługuiã ná mieyscu ŝwíetem/ á wwinã ie wŝytki w oponę hiãcyntowã *BibRadz Num* 4/12, 1.*Mach* 4/18; *RejZwierc* 107; *Oczko* 9v; [księgi] zgniewu/ wbloto y w wodę rozmiãtãli. Wŝãkŝe potym wŝytkie pozbierãli. *SkarŹyw* 520; Sromotãc to náŝã bẽdzie Iedno fię dowiedzã ludzie. Rycerzom tãk ŝlawnym krzyczec By zmãrlym ná ziemi lezec. Co rychley przebog wftawaycie A broń zã raz pozbieraycie. *MWilkHist* D.

pozbierać w co (1): A iŝby to co zbywa od pocŝciwey żywnoŝci twoiey/ zãfię pozbierał w koŝze fwoie/ ábyŝ teŝ mógł y ony drugie tłuŝczce pożywić przy ŝobie *RejPos* 185v.

W charakterystycznych połączeniach: pozbierać broń, łupy, mszyce, naczynia.

Szereg: »pozbierać i zebrać« (1): Ale pozbierawŝy zbroie nieprzyaciãliŝkie/ y zebrawŝy łupy [*Arma colligentes vero eorum et spolia exuentes inimicorum*]/ ŝwięcili dzieñ Szãbatu *BibRadz 2.Mach* 8/27.

Przen (2) : widamy to y miedzy rodzonã brãciã/ iŝ ieden domã zle á ŝwowlonie wychowanỹ iãki iest brzydki w obyczãioch ŝwoich/ iãko iest niedbãły w ŝprawach ŝwoich/ iŝ wŝytko ŝnãdniey y vtrãcić y ŝãm fię w niwecz obrocić moŝe. A drugi ktory bẽdzie dobrego á pocŝciwego wychowanã wŝytko ono zã nim chodzãc pozbiera. *RejZwierc* 7v.

W porównaniu (1): Turek ony wŝytki niezgodné Kŝiãŝetã/ Po iednemu pozbiérãł/ iãkoby Kurczetã. *KochZg* A2v.

a. *O plonach i owocach* (5) : Otoć fię iuŝ len ŝieleni [...]: Aŝ więc oracz len pozbierał/ Y ŝieci z niego podŝiãłãł. *BierEz* N; *Leop Lev* 19/25; *SkarŹyw* 497; Nieftety mnie/ ná zlym czas trãfił/ ná ieŝieñ/ w ktorey iãgody iuŝ pozbierano/ á rzadko fię co náleŝc moŝe: iãko grufzki po otrŝeŝieniu y kłofy po ŝniwie. *SkarKaz*)(3; Odbieŝã was iãko chãłupki przy iãbłkãch/ gdy owoce pozbierãią/ ktorã lãdã wiãtr rozwieie. *SkarKazSej* 47.

W charakterystycznych połączeniach: pozbierać grona, jabłka, jagody, len, owoce.

b. *W przypowieŝci biblijnej o pszenicy i kãkolu* (3) : A ŝludzy mu rzekli: chcefz ŝe tedy abyŝmy ŝzedwŝy pozbiérãli ié: On zãŝ powiedŝiãł/ Nié/ Byŝcie lepak: zbierãiãc kãkolé/ nie wykorŝenili zãrãŝ znięm i pŝŝenice *MurzNT Matth* 13/28; *BibRadz Matth* 13/28; *WujNT* 57.

2. *Zabrać, wziãc; tollere Vulg, PolAnt* [co] (3) : A Gdy vŝrzyde okrucieñŝtwo ŝpuŝtoŝzenia/ [...] Thedy ci kthorzy w ŝydoŝtwie bẽdã/ niech vdekãiã ná gory: á kthorzy bẽdã náŝtrzechach/ niechay nie

słtępuią áby co wyniešli z domow fwoich: á kthorzy ná rolách/ niech lie nie wráćią áby pozbieráli odzyenie fwoie [*et qui in agro, non revertatur tollere tunicam suam. Vulg Matth 24/18*]. *RejPos* 258v.

pozbiierać z kogo (1): Michála Słowaka który fnimi przyjechał/ wydárli s piwnice iego gośpody/ y zábili okrutnie: tákież dwa młodzyeńce ktorzy byli vćiekli do dworu Przedborowego/ od fłuźebnikow zábici/ pozbierawfzy fnich fřebrne páfy tákież fzáty. *BielKron* 377v.

a. *Usunąć [skąd]* (1) : Y rzeczé/ wyrownayćie wyrownayćie/ vprzátnićie drogę/ pozbierayćie zawádę z drogi ludu mego [*tollite offendiculum de via populi mei*]. *BudBib Is* 57/14.

3. *Postawić, wystawić [co]* (1) : Widząc przypátrowałem lię aż po zbierano ftolki [*donec throni elati sunt*]/ á ftárodawny śiadł/ ktego odzienie (było) iáko śnieg białe/ włofy też głowy iego iáko wełná czyfsta *BudBib Dan* 7/9.

Synonimy: **1.** *zgromadzić*; **2.** *wziąć*; **3.** *postawić*.

Formacje współrdzenne cf BRAC.

Cf **POZBIERAN**